

UNIVERSITY
OF TAMPERE

Perustulomallit

Sosiaalipoliittisen yhdistyksen
perustuloseminaari 23.4.2013

Johanna Perkiö
jatko-opiskelija

Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö
Tampereen yliopisto
johanna.perkio@uta.fi

Mistä perustulomalleissa on kyse?

- Kaikille yhteiskunnan jäsenille maksettava tasasuuruinen tulonsiirto (voi olla ikäporrastettu)
- Maksetaan työmarkkina- perhe- ym. asemasta ja muista tuloista riippumatta (joissain malleissa suhteutettu ruokakunnan kokoon)
- Yleensä tuloverotus muuttuu vastaavasti
- Periaatteet: henkilökohtaisuus, yhdenvertaisuus, vastikkeettomuus (myös poikkeuksia)

UNIVERSITY
OF TAMPERE

Terminologiaa

- Perustulo (osittainen/täysi)
- Negatiivinen tulovero
- Osallistumistulo
- Sosiaalinen osinko

Perustulomalleja jakavia piirteitä

- Tuloverotus: tasavero vai progressio?
- Muut rahoitusratkaisut
- Suhde nykyiseen sosiaaliturvaan
- Suhde työmarkkinoihin: sääntely vai markkinoiden vapaus?
- Tavoitteet: työmarkkinoille kannustus vai niiltä irrottaminen?
- Tuloerojen tasaus vai säilyttäminen ennallaan?
- Saajat (ei-kansalaiset, lapset, eläkeläiset?)

Perustulomallien yleisiä tavoitteita

- Byrokratian ja monimutkaisuuden vähentäminen
- Pienituloisten aseman parantaminen
- Sosiaaliturvan leimaavuuden vähentäminen
- Työn ja sosiaaliturvan parempi yhteensovittelu, loukkujen purkaminen (kannustavuus)
- Väliinputoajien estäminen
- Holhouksen ja kontrollin vähentäminen, taloudellinen autonomia
- Työajan ja työnteon tapojen joustavuus
- Luovuuden ja yritteliäisyyden tukeminen

1984 Jaakko Uotila & Paavo Uusitalo: kansalaispalkka ja sapattivapaa	Mahdollisuus sapattivapaaan kansalaispalkalla 10 v. välein
1987 Matti Virtanen: perustulo	"Tehtaasta studioon", 3000 mk perustulo, väh. palkoista
1988 Jan Otto Andersson: kansalaistulo	Vihreän vasemmiston visio, 3000 mk työk., väh. palkoista
1989 Pekka Korpinen: kansalaistulo	Korkea perustulo ja julkiset palvelut markkinoille. Työnteko vapaaeht., työntekijäomistuksen lisäys. 30 % tasavero
1992 Ilpo Lahtinen: perustulo	VYPSin perustulotyöryhmän työhön pohjautuva malli osittaisesta perustulosta
1994 Osmo Soininvaara: perustulo	Matalapalkkatyön kannustavuus, laman jälkeisen työttömyysongelman ratkaisu
1997 Kati Peltola: pohjatulo ja kansalaistyö	Kuntien tarjoama yleishyödyllinen kansalaistyö
1998 Nuorsuomalaiset: perustulo	Matala perustulo kannustamaan matalapalkkatyötä (ikäpörrästetty)
1998 Keskusta: perustulo ja työreformi	Syyperustainen perustulo, työmarkkinoiden jousto
2002 Anita Mattila: soviteltu perustulo I & II	Kaksi mallia: 1) työttömille ja pienituloisille kohdennettu 2) sosiaaliturvaa ja työtuloja saaville kohdennettu
2007/2011 Vihreät: perustulo	440/540 € perustulo, 2-portainen tasavero (39 % / 49 %)
2011/2012 Vasemmistoliitto: perustulo	620+130 €, ansio- ja pääomatulovero 30-57 %

Vihreiden perustulomalli 2007/2011

- 2007 perustulo 440 € → 2011 korotettiin 540 €
- kaikki maassa asuvat täysi-ikäiset kansalaiset
- perustulon rinnalla säilyisivät asumistuki, toimeentulotuki ja ansiosidonnaiset etuudet
- perustulon ylittäviä ansiotuloja verotettaisiin 39 % tasaverolla (alle 5000 € kk tulot) ja 49 % (yli 5000 € kk tulot). Lisäksi pieni korotus pääomatuloveroon sekä ympäristöverotuksen kiristäminen
- Laskettu Kelan mikrosimulaatiomallilla (Jutta)
- Kustannusneutraali, tulonjako ei olennaisesti muuttuisi nykyisestä (suurituloisten verotus kiristyisi aavistuksen, 1mrd sisään ympäristöveroilla)

Vasemmistoliiton perustulomalli 2011/2012

- Työryhmän keskusteluasiakirja 2011, puoluevaltuusto hyväksyi marraskuussa 2012
- Perusturvan korottamisella ja yhtenäistämisellä vähitellen kohti perustuloa
- 620 € kaikille maassa pysyvästi asuville täysi-ikäisille ei-eläkeläisille + 130 € harkinnanvarainen yhtenäistetty perusturva (työttömyys, sairaus, lasten kotihoito, opiskelu ym.) = 750 €
- perustulon rinnalla säilyisivät asumistuki, toimeentulotuki ja ansiosidonnaiset etuudet
- Perustulon ylittäviä ansio- ja pääomatuloja verotettaisiin 30-57 % progressiivisella veroasteikolla
- Laskettu Kelan mikrosimulaatiomallilla (Jutta): tuloeroja tasaava